

संस्कृतभारती (उत्तर-तमिळनाडु)
गीतासोपान/दीक्षा/भाषाप्रवेश-प्रथमभागः

नाम - _____

अङ्काः 75

(Full Name in English) _____

कालावधिः होरात्रयम्

Regn. No. - _____

दूरवाणीसंख्या _____

वास-प्रदेशः (Res. Area) _____

माघः - विलम्बसंवत्सरः ५११९

जनवरी- २०१९

मुख्यसूचना – उत्तराणि उत्तर-पत्रे लिखत ।

अ) अधो दत्तानाम् अन्यरूपद्वयं लिखत ।

10

१)	अभ्यासः	_____	_____
२)	अध्यापकस्य	_____	_____
३)	_____	_____	गुरुभिः
४)	अग्रजाम्	_____	_____
५)	_____	_____	मतिभ्यः(5)
६)	_____	_____	पितृषु
७)	हरौ	_____	_____
८)	धेन्वा	_____	_____
९)	लेखन्याम्	_____	_____
१०)	_____	पुस्तकाभ्याम् (4)	_____

आ) उचितं पदं चित्वा उत्तरं लिखत ।

5

- छात्राः कुत्र गच्छन्ति ? (विद्यालये / विद्यालयं)
- मुकुन्दः प्रतिदिनं कथं कार्यालयं गच्छति? (पादाभ्याम् / पादैः)
- संस्कृते कासां महत्त्वम् अस्ति ? (सूक्तिनाम् / सूक्तीनाम्)
- कर्णः कस्यां निपुणः । (धनुर्विद्ययां / धनुविद्यायाम्)
- भगवद्गीतायां कति श्लोकाः सन्ति ? (सप्तशतम् / अष्टशतम्) ।

इ) एतानि पदानि वचनानुसारं पृथक् कृत्वा लिखत ।

5

मार्गाः, एषः, लताः, पुष्पे, नद्यौ, स्यन्दने, मातरः, मतयः, हरयः, ताः

एकवचनम्

द्विवचनम्

बहुवचनम्

ई) निर्देशानुसारं परिवर्तनं कृत्वा वाक्यं लिखत ।

8

१. बालकः पठिष्यति । पुस्तकं स्वीकरिष्यति । (तुमुन्)
२. नरहरिः हिरण्यकशिपुम् अमारयत् । (स्म प्रयोगः)
३. वटुः शास्त्रं शृणोति । (बहुवचने)
४. वयं पात्राणि प्रक्षालयामः। गीतं गायामः । (ल्यप्)
५. तस्मिन् नगरे कश्चन पण्डितः अस्ति । (लङ्-भूतकाले)
६. चित्रकारः वर्णकूर्चं नयति । चित्रं रचयति । (क्त्वा)
७. सः तूष्णीम् उपाविशत् । (वर्तमाने)
८. छात्रः फलरसम् अपिबत् । (क्तवतु)

उ) अव्ययानि प्रयुज्य वाक्यद्वयं योजयत ।

5

(यदा-तदा, यत्र-तत्र, अतः, यतः, यद्यपि-तथापि, यथा-तथा,)

- १) अध्यापकः आगच्छति । छात्राः उत्तिष्ठन्ति ।
- २) सः परीक्षायां प्रथमस्थानं प्राप्तवान् । सः मधुरं वितरति ।
- ३) सः अद्य विद्यालयं न गच्छति । तस्य ज्वरः अस्ति ।
- ४) अम्बा वदति । पुत्री करोति ।
- ५) अधिकाः जनाः सम्मिलन्ति । कोलाहलः भवति ।

ऊ) उचितं पदं चित्वा वाक्यं पूरयत ।

6

- १) _____ परितः सस्यानि सन्ति । (तडागस्य / तडागं / तडागे)
- २) मम तु _____ भीतिः । (सिंहस्य / सिंहे / सिंहात्)
- ३) नद्यः परोपकारार्थं _____ । (वहन्ति / आहन्ति / दुहन्ति)
- ४) कार्यक्रमस्य आरम्भः _____ ? (कः / कति / कदा)
- ५) त्वं ईश्वरम् एव शरणं _____ । (गच्छतु / गच्छ / गच्छानि)

६) _____ ! मम एतादृशं क्रीडनकम् आवश्यकम् । (मातः / माता / मात्रा)

क्र) धातु-रूपाणि लिखत । (द्वयोः एव)

6

१. दृश् (लट्-भूतकालः)	२. कम्प् (लट्-वर्तमानकालः)
३. क्रीड् (लृट्-भविष्यत्कालः)	४. वद् (लोट्-आज्ञा/प्रेरणा)

त्र) सङ्ख्यावाचकं पदं अक्षरैः लिखत।

4

(१) 18 (२) 75 (३) 47 (४) 99

लृ) वाक्यं शुद्धं कुरुत ।

6

- १) बालकाः क्रीडाङ्गणे क्रीडति ।
- २) जनाः संस्कृते वदन्ति ।
- ३) अहं देवः नमामि ।
- ४) सः इदानीं बहु श्रान्तः अस्मि ।
- ५) यूयं भारतसंस्कृतिं पालय ।
- ६) रामः नगरे गच्छति ।

ए) किमपि एकं सुभाषितं लिखत ।

2

आचार्यात् पादमादत्ते / छायामन्यस्य कुर्वन्ति / हस्तस्य भूषणं

ऐ) पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत । (पञ्च एव)

5

- १) अपि २) धरति ३) आरभ्य ४) चेत् ५) खलु ६) यावत् – तावत्

ओ) अनुच्छेदं पठित्वा उत्तरं लिखत ।

8

महाभारतयुद्धं निश्चितम् आसीत् । युद्धं कर्तुम् इच्छन्तः कौरवाः पाण्डवाश्च कुरुक्षेत्रयुद्धभूमौ समवेताः । आचार्यः भीष्मः कौरवाणां सेनापतिः आसीत् । द्रुपदपुत्रः धृष्टद्युम्नः पाण्डवानां सेनापतिः आसीत् । भीष्मः सिंहनादं कृत्वा शङ्खनादं कृतवान् । ततः सैनिकाः शङ्खान्, भेरीः, पणवान्, आनकान्, गोमुखान् च वादितवन्तः । पण्डवाः अपि शङ्खनादं कृतवन्तः । अर्जुनः स्वस्य रथस्य सारथिं श्रीकृष्णम् उक्तवान् –

“अच्युत! सेनयोः उभयोः मध्ये मम रथं स्थापय । अत्र युद्धार्थम् उपस्थितान् सर्वान् अहं द्रष्टुम् इच्छामि”
इति ।

श्रीकृष्णः सेनयोः उभयोः मध्ये रथं स्थापयित्वा उक्तवान् – “पार्थ!, अत्र समवेतान् सर्वान् कुरुन् पश्य”
इति ।

उपस्थितान् तान् सर्वान् बन्धून् दृष्ट्वा अर्जुनः परमं विषादं प्राप्तवान् । मम एतान् बन्धून् मारयितुं न इच्छामि,
युद्धं न करोमि इति उक्त्वा बाणं धनुः च विसृज्य रथोपस्थे उपविष्टवान् ।

तदा श्रीकृष्णः तस्य अज्ञाननिवारणार्थं गीतोपदेशं कृतवान् । “अर्जुन!, त्वं शोकं मा कुरु । त्वं निमित्तमात्रं
भव । कर्मकरणे एव तव अधिकारः न तु फले । अतः कर्म कुरु” इति ।

ततः श्रीकृष्णः अर्जुनाय विश्वरूपं दर्शितवान् । विश्वरूपदर्शनेन अर्जुनस्य मोहः नष्टः जातः । सः ज्ञानं
प्राप्तवान् । “भगवन्! अहं तव वचनं करिष्यामि” इति उक्त्वा युद्धं कर्तुं सन्नद्धः अभवत् ।

१. के युद्धभूमौ समवेताः ?
२. सैनिकाः कान् वादितवन्तः ?
३. धृष्टद्युम्नः कस्य पुत्रः ?
४. कः शङ्खनादं कृतवान् ?
५. कृष्णः किमर्थं गीतोपदेशं कृतवान् ?
६. अर्जुनः कृष्णं किमर्थं सेनयोः उभयोः मध्ये रथं स्थापयितुम् उक्तवान्?
७. अर्जुनः किमर्थं कौरवान् मारयितुं न इच्छति ?
८. श्रीकृष्ण अर्जुनाय किं दर्शितवान् ?

औ) एकं शीर्षकम् अधिकृत्य पञ्च वाक्यानि लिखत ।

5

१. बालेषु देशभक्तेः जागरणं कथं भवति ?
३. संस्कृतभाषायाः वैशिष्ट्यम् ।

॥ वदतु संस्कृतम्, जयतु भारतम् ॥